

A közélet a pénzügyi bizottságban

*

Nyilatkozatok a zsir, cukor, petróleum és burgonya kérdésében. — Életbeléptetik a zsir- és cukorjegyeket. — Nincs elegendő krumpli. — Bajok a petróleummal. — A tejkereskedők magasabb tejszárakat kérnek Budapestre.

*

Az uzsonnakávé tilalmat kiterjesztették a kávémérésekre és a vendéglőkre is.

A főváros pénzügyi bizottságának pénteki ülésén a közélet a szóba került. Sőt ez a kérdés foglalkoztatta ugyyszólván a bizottságot. Szóba került a zsir, a cukor, a burgonya, a petróleum, a vaj, valamint a tej és az uzsonnakávé kérdése. A vita abból indult ki, hogy a bizottság egyik tagja fölvetette azt a kérdést, hogy a főváros vezető urai meddig tűrik még azt az elszomorítóan szegényes helyzetet, amelynek nap-nap után tanúi vagyunk az utcán, vagyis mikor fogatosítanak már olyan intézkedéseket, amelyek véget vetnek a boltok előtt való szakadatlan hajszának? Az erre a kérdésre adott válaszokból azután megtudjuk, hogy a zsir és a cukor dolgában hamarosan türelmet teremtene, mert a főváros és a Közéletmezősi Hivatal között a zsir- és cukorjegyek rendszeresítése kérdésében már meg egyezés jött létre és így legközelebb már életbe léptetik a zsirnál és cukornál jegyek ellenében való kiszolgáltatását. Amit azonban a krumpliról hallottunk, az elszomorító. Krumpli nincs, mert a szállítási nehézségek még mindig oly nagyok, hogy megakadályozzák a főváros szegénysorsú népének burgonyával való mennyiségben való ellátását. Ugy látszik, a főváros képtelen megértetni a kormányval, hogy ezen a téren sürgősen tenni kellene valamit. Az kevésbé vigasztaló egyelőre, hogy tavaszra lesz krumpli, ha most nincsen. Még vigasztalanabb a helyzet a petróleum dolgában. Itt a bajok még fokozódni fognak, ha csak a kormány nem lép közbe és erélyes intézkedéssel véget vet a petróleumgyárak árfölhajító spekulációjának. Az uzsonnakávé tilalmának a kiterjesztése már megtörtént. Ezt határozott formában ugyan nem jelentették be az ülésen, de a Közéletmezősi Hivatal elnöke, báró Kürthy, a kávé sok nála járt küldöttségének kijelentette, hogy erre vonatkozó kérésüket szívesen teljesíti, sőt már intézkedett is ily irányban és úgy tudjuk, hogy az újabb rendelet már meg is érkezett a városházára. Ez újabb rendelet szerint az uzsonnakávé kiszolgáltatása kávémérésekben, vendéglőkben és szállodákban is tilos. Ugy látszik tehát, hogy a tejcsarnokokat és az úgynevezett tejvicsarnokokat a Közéletmezősi Hivatal ebben a rendeletében is megkímélte, ami — ha úgy van — teljességgel érthetetlen. A rendelet, amint azt már többször kifejtettük, csak akkor lehet hatásos és a célnak megfelelő, ha kiterjed minden nyilvános étkező helyiségre.

A tejkereskedők, amint ez tudósításunkban olvasható, értekezletet tartottak és ezen elhatározták, hogy a tej árának az országos maximálását fogják kérni azzal a föltétellel, hogy a tej ára Budapesten magasabb legyen, mint a vidéken, hogy így a tejtermelők több tejet szállítsanak a fővárosba. A Közéletmezősi Hivatal elnöke, báró Kürthy, már megadta erre a feleletet, noha nem nekik, hanem a kávé sok küldöttségének, amely ugyanezt kérte. Kürthy kijelentette, hogy a kérdéssel foglalkozni fog, de már eleve is jelzi, hogy szerintem nem a tej árának az emelésével, hanem a tejtermelés fokozásával kell a tejkérdést megoldani. Ugy látszik tehát,

hogy a budapesti tejkereskedők árdragítási manővere nem fog sikerülni.

(A közéletmezősi kérdésével, valamint a föntebb vázolt dolgokkal második cikkünk behatóbban foglalkozik.)

*

Az ülésnek erről a részéről szóló tudósítása ez:

A főváros pénzügyi bizottsága pénteken ülést tartott. Napirend előtt Hajós Zsigmond bizottsági tag kérdést intézett az elnökhöz, hogy miért nem akadályozza meg a főváros az életmiserbődék előtt órák hosszát tartó ácsorgást. Szivettépő, türelmetlen látvány, különösen most, amikor hidegebbre fordul az idő, hogy a szegény asszonyok ezrei órák hosszát áldogálnak az üzletek előtt és várják, hogy a negyedikül zsirjukat megkaphassák.

Folkusházy tanácsos válaszolt a kérdésre és ezeket mondta:

A közgyűlésen — ugymond — a tanács jelentette, hogy az utcai ácsorgás oka két fő táplálkozási cikk,

a zsir és cukor

kiszolgáltatásának nehézsége. A közgyűlésen bejelentettük, hogy a főváros a maga részéről jelentést tett a kormánynak és az Országos Közéletmezősi Hivatalnak, hogy a mostani állapot megszüntetésének egyetlen módja a jegyrendszer behozatala, amely egy minimális zsir-mennyiséget biztosít minden fogyasztó részére és jelentette a kormánynak azt is, hogy milyen föltételek mellett hozhatná be a főváros a jegyrendszert. A Közéletmezősi Hivatal elvben hozzájárult a jegyrendszer életbeléptetéséhez, de az ehhez szükséges föltételeket még nem adta meg. Mi ugyanis azt kértük a Közéletmezősi Hivaltól, hogy a heti két és fél vagon vajbehozattal emelje föl három és fél vagonra és adjon jogot a fővárosnak arra, hogy a vágóhídon minden levágott sertés után husz kilogramm zsirt rekvirálhasson. Ezeket a föltételeket még nem teljesítette a kormány. Mi is érezzük, hogy a tél beköszöntésével a helyzet súlyosbodott és mindent elkövetünk a nehézség elhárítására. Ezért személyesen is fölkerestem az Országos Közéletmezősi Hivatalban az elnök urat, aki ígéretet tett, hogy rövid idő alatt intézkedni fog és intézkedéséről táviratilag vagy telefonon értesít. A másik cikk, amelyért az üzletek előtt áldogálni kell, a cukor. A cukorhiányon a cukorjegy életbeléptetésével fogunk segíteni. Remélem, hogy a zsirnak és cukornak jegy ellenében való kiszolgáltatására egyidejűleg történhetik az intézkedés. Ilyen értelemben kedvezően nyilatkozott a kormány és a cukorközpontról is. A cukorjegy ugyan még nincsen kinyomatva, de a technikai előkészületek folyamatban vannak és december elsején a cukorjegyrendszert életbeléptethetjük.

A tej

ügyében intézkedések történtek arra nézve, hogy a tejigazolmányokat a jövőben mindenütt elfogadják. A tejhivatal már működik és egészen biztos, hogy a kezdet nehézségein átesve, december hónapban már minden arra jogosított beteg és gyermek zavart nélkül hozzá fog jutni a tejhez. Nehézségek vannak még

a petróleum

dolgaiban. Ennek a cikknek a behozatala és szétosztása teljesen a kormány utján történik. Szomorú és szegényes dolog, hogy éppen ezt a cikket, amelyre pedig a legszegényebb néposztálynak van szüksége, csak a legnagyobb nehézségekkel és igen korlátozott mennyiségben tudja beszerezni a közönség. Ez még csak kezdete a bajoknak, amelyek be fognak következni, föltéve, hogy sürgősen a legkomolyabb intézkedések nem történnek. Az egyenletes elosztás ezen a téren is csak a jegyrendszer bevezetésével lehetséges.

Ezután Berezel tanácsos

a burgonya,

ügyét ismertette. A burgonyaellátás, sajnos, nem megfelelő. Gondoskodás történt, hogy a bódék utján, de a kiskereskedők és nagykereskedők bevonásával is ellássák a közönséget burgonyával, csak hogy nem érkezik elegendő mennyiség a fővárosba. A főváros napi szükséglete 33 vagon, de átlag csak 16—18 vagon érkezik, ami természetesen még a napiszükséglet fődözésére sem elegendő, nemhogy a tartalékolásra lehessen gondolni. Eddig csak a piacokról való elvonás után lehetett 45 vagon burgonyát félre-

tenni. A polgármester személyesen eljárt a Közéletmezősi Hivatal elnökénél és kérte, hogy biztosítsa a burgonyaellátást és különösen a burgonya fölhozatalát, mert ezen a téren vannak a legnagyobb nehézségek. A nehézségeknek egyik oka az is, hogy a kormány részéről az intézkedések elkésztetlen történnek. Így például az Országos Burgonyaközvetítő Iroda szeptember második felében létesült, elkésve. Az intéző bizottság már második ülésében, október 5-én, kérte a rekvirálás elrendelését. A kormány azonban csak november 1-ére rendelte el azt, mert az eredeti rendeletben ki volt kötve, hogy aki október végéig burgonyáját bejelenti, 2 korona prémiumban részesül métermázsánként. Az elkésztetlen elrendelt rekvirálás eredménye az, hogy eddig 3000 vagon tudtak csak összehozni, amely fölöztszát alatt áll. Ujabbán ismét távirati megkeresést intéztek a Közéletmezősi Hivatalhoz, amely elrendelte, hogy a rekvirált 3000 vagonból 1000 vagon a fővárosnak engedjenek át. Ez az intézkedés igen helyes volna, de amíg ezt a mennyiséget összegyűjtik és a mai nehéz fuvarozási viszonyok mellett az állomásokra hozzák és onnan azután a vasuton a fővárosba érkeztetik, annyi idő telik el és annyi nehézség merül föl, hogy a főváros az intézkedésnek nem láthatja hasznát. A főváros mindent megtesz, hogy a közönséget burgonyával elláthassa. A tavaszi burgonyaellátás biztosítottnak tekinthető, mert eddig 1400 vagon lekötötték és még 1000 vagonra tehető az a mennyiség, amelyet le fognak kötni. Az oroszlangyelországi burgonya ügye valószínűségi komédia. A legfelsőbb hadvezetőség a sok utánjárás után mindent megígért és mindent kilátásba helyezett és most arról értesítette a fővárost, hogy az ottani termés rossz volt és nem igen lehet számítani, hogy onnan burgonyát adhassanak a fővárosnak. Ennek a következménye, hogy a főváros nem lesz abban a helyzetben, hogy a kórházakat ellássa burgonyával.

Mórkus Miksa: Hát Bécs miért kapott? Bécs teljesen ellátott, amint azt az ottani polgármester kijelentette.

Berezel tanácsos kijelentette még, hogy a dolgot a főváros nem is hagyja annyiban.

*

Berezel tanácsos beszéde közben táviratot kézbesítettek Folkusházy tanácsosnak és amikor Berezel bevégezte előadását, Folkusházy így szólt:

Eppen most értesít táviratilag báró Kürthy, hogy a fővárosnak azt a kérését, hogy a heti két és fél vagon vajkontingenst emelje föl három és fél vagonra, teljesítette és a többletet kintalta. Ilyenformán már nincs akadálya a zsirjegyrendszer életbeléptetésének, tehát örömmel jelenthetem a bizottságnak, hogy a legrövidebb idő alatt megkezdhetjük a főváros zsirhiányának zsirjegy ellenében való szétosztását.

Az uzsonnakávé.

Vázsonyi Vilmos szólalt most föl. Az ácsorgásnak szerinte — ami különben abszoluto nem csupán budapesti szokás, mert más nagy városokban is megvan — két oka lehet: az áruhiány és technikai akadályok. Az áruhiány oka az lehet, hogy az áru nem jöhet rendszeresen föl, hanem csak esetről-esetre. Ha azonban technikai akadályok is vannak, akkor még nem következik, hogy órákig kelljen várni az árura. A bódérendszer mellett is képzelhető olyan elrendezés, hogy a jeggyel ellátható tömeg rendben kiszolgálható legyen, még pedig oly módon, hogy a bódék személyzete, amely nincs egész nap igénybevéve, a kiosztás ideje alatt ugyanabban a bódékban több áruhelyen szolgáljon ki. Vagy ezt kell csinálni vagy pedig bizonyos tömegekkel a lisztellátás mintájára a decentralizáció terepre kell lépni és a kereskedelemmel kell érintkezést keresni. Amíg ez meg nem történik, addig mindig lesznek bajok. Az áruhiányon azonban csak a kormány vagy a Közéletmezősi Hivatal segíthet. E tekintetben is van két példa. A liszt és a házbér. Ha ezeknél tudtak radikálisan eljárni, járjanak el az agrártulajdonnal is éppen ilyen radikálisan. A tej dolgában nem kell várunk mindenkor az Országos Közéletmezősi Hivatal intézkedésére, mi is intézkedhetünk saját hatáskörünkben. Az uzsonnakávé eltiltása nem hozta meg a várt eredményt, a rendeletet uton-útfélen kijátszák. Ha látjuk, hogy a vendéglőkben, szállókban vigan folyik a five o'clock kávé és a kisebb kávéházak kávémérésekké vedlenek át, akkor tessék az egész vonalon eltiltani a délutáni uzsonnakávé. Teljesen perverz demokrácia az, amely a felnőtt embert uzsonnakávézás szempontjából külön alanynak tekinti. Uzsonnázni nem kell és piánc nem kell kávézni.

Radikális rendet kell teremteni az egész vonalon és ne adjunk példát az egyenlőtlenségre. Németországban azért van megnyugvás, mert ott a lakosságot nem izgatják és mert az elosztás egyenletes. Országos rendelkezésekre van szükség: a tejtermékeket az egész országban el kell tiltani és a vaj árát maximálni. Ha ez nem történik meg, akkor minden csak gyerekjáték.

Folkusházy tanácsos válaszában kijelenti, hogy az uzsonnakávé tekintetében teljesen osztja Vázsonyi nézetét és kijelenti, hogy *e tekintetben hamarosan intézkedni fognak.*

Az élelmicikkek összeírása

is szóba került a közélélmezés körül támadt vitában. *Glücksthal* Samu dr. szerint ez az intézkedés a közönség körében meglehetősen nyugtalanosságot keltett, mert azt hiszik, hogy a közönségtől a legszükségesebb készleteket is el fogják rekvirálni. Megnyugtatóra van szükség, mert különben nem lesz meg a várt eredmény. Ugy tudja, hogy a készleteket csak azért írják össze, mert az ellátás terén a jegyrendszerre kívánnak átmenni és *tudni akarják, kinek van készlete, hogy annak jegyet ne adjanak ki, hanem csak olyanok kaphassanak jegyeket, akik készletek fölött nem rendelkeznek.* Szükség volna még arra is, hogy a Közélélmezési Hivatal és a főváros között közvetlen és ne bürokratikus legyen az érintkezés.

Folkusházy tanácsos kijelenti, hogy az összeírásnak egyelőre csak az a célja, hogy tájékozódjanak az egyes háztartásokban és üzletekben levő készletek felől. A jegyrendszer behozatala tekintetében az a szándék, hogy *a legfontosabb élelmicikkekre a jegyrendszert behozzák. Ma nem az a cél, hogy a háztartási készleteket elvegyék.* A hatóság mindenesetre nyugodt lesz, ha azt tapasztalja, hogy a háztartások nem rendelkeznek túlzott készletek fölött. Ezzel a közélélmezési vitája véget ért és a bizottság rátért a napirend tárgyalására.

*

A tejkereskedők értekezlete.

Itt írjuk meg, hogy a budapesti tejkereskedők esütörtökön értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy fölkeresik az Országos Közélélmezési Hivatal elnökét és pontokba szedve közlik vele kívánságaikat, amelyeknek teljesítésétől a tejkereskedők a tejjel való ellátás nehézségeinek megszűnését remélik. A tejkereskedők elsősorban kérni fogják *a tej árának országos maximálását.* Szükségesnek tartják, hogy a tej maximális ára Budapesten annyival magasabb legyen a vidéki áraknál, mint amennyi költséget a tej fölszállítása okoz, mert csak így remélhető, hogy a termelők tejkészletüket a fővárosba is fölhozzák. Kívánják továbbá a vaj és a sajt árának maximálását is, valamint *a sajt gyártásának korlátozását.* Kérni fogják azonkívül, hogy a Közélélmezési Hivatal rendeletileg tiltsa el, hogy a gazdaságokban *a hadifoglyoknak tejet adjanak,* mert indokolatlan, hogy amikor a betegek és a gyermekek részére nincsen elég tej, egészséges embereket tejjel élelmezzenek. Foglalkozott az értekezlet *a délutáni uzsonnakávé tilalommal is,* amelyről megállapították, hogy ugy a kávé sok, mint a tejkereskedők érdekeit is sérti, anélkül, hogy a rendelet célt érne. Az uzsonnailalom helyett azt kívánják, hogy a Közélélmezési Hivatal *kontingentálja minden egyes kávéház és tejivócsarnok tejmenyiségét.*

*

A kávé sok a Közélélmezési Hivatal elnökénél.

A budapesti kávésipartestület küldöttsége pénteken fölkereste báró Kürthy Lajost, az Országos Közélélmezési Hivatal elnökét és arra kérte, hogy a délutáni uzsonnakávé tilalmát terjessze ki a délutáni uzsonnázóhelyekre, *a vendéglőkre és a kávéházakra is.* Azután azt a kérést terjesztette elő, hogy a Közélélmezési Hivatal maximálja az egész országban a tej árát és *a legmagasabb ár esetleg Budapesten valamivel nagyobb legyen, mint a vidéken.*

Kürthy Lajos válaszában kijelentette, hogy az első kérést, a tejfogyasztás korlátozásának *minden helyiségre való kiterjesztését szívesen teljesíti* és hogy *ez irányban már meg is tette a lépéseket.* A másik kérésre vonatkozólag azt felelte, hogy megfontolás tárgyává teszi a dolgot, de szerinte *helyesebb volna a tejtermelést fokozni,* mert csak ez volna a kérdés gyökeres megoldása.

Munkások! Lapotok, a
NÉPSZAVA
érdekében agitáljatok mindenfelé, ahol megfordultok. Követeljétek mindenütt a Népszavát!